

SİRKÜLER (2002'42)

Gelir Vergisi Genel Tebliği Seri No:245 yayımlanmış olup, bu tebliğde;

2002 takvim yılında elde edilen menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

1.2002 Takvim Yılında Elde Edilen Sermaye İratlarının Beyanında Dikkate Alınacak İndirim Oranı:

Gelir Vergisi Kanununun 76'ncı maddesi hükmüne göre, aynı kanunun 75'nci maddesindeki menkul sermaye iratlarından bu maddenin ikinci fıkrasındaki aşağıda yazılı iratlara;

75/5-Her nevi Tahvil ve Hazine Bonosu faizleri ile Toplu Konut İdaresi Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler,

75/6-Her nevi alacak faizleri,

75/7-Mevduat faizleri,

75/12-Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kar payları ile kar ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen bu payları ve özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları,

75/14-Bu maddenin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap ve elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler,

“(döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kar payları, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç)”

İndirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım, bu iratların beyanı sırasında indirim olarak alınacaktır.

İndirim oranı, VUK'nun hükümlerine göre; 2002 yılı için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının (%59) aynı dönemde Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranında (%67,5) bölünmesi suretiyle tespit edilmektedir.

Bu oranlar dikkate alındığında, 2002 yılı gelirlerine uygulanacak indirim oranı $(\%59/67.5)=\%87.4$ olmaktadır.

2.2002 Takvim Yılında Elde Edilen Menkul Sermaye İratlarının Beyanı:

2002 takvim yılında elde edilen menkul sermaye iratlarının yıllık beyannameyle beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde aşağıdaki hususların dikkate alınması gerekmektedir.

Gelir vergisi Kanununun geçici 55'nci maddesi hükmü uyarınca, vergi kesintisine tabi tutulmuş olan mevduat faizleri, özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları ve repo gelirleri ile menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma bedellerine ödenen kar payları ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

26.07.2001 tarihinden itibaren ihraç edilmiş Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu faiz gelirlerinin Gelir Vergisi Kanununun Geçici 59'ncu maddesine göre vergiden istisna edilen kısmı (76.600.000.000.-TL'si) beyan edilmeyecektir.

07.10.2001 tarihinden itibaren düzenlenen şahıs sigorta poliçeleri dolayısıyla elde edilen ve 4697 sayılı kanunla Gelir Vergisi Kanununun 75'nci maddesinin ikinci fıkrasına eklenen 15 numaralı bentte tanımlanan menkul sermaye iratları beyan edilmeyecektir. (Gelir Vergisi Kanununun 75/15 numaralı fıkrası, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından yapılan ödemeleri kapsamaktadır.)

Yukarıda belirtilenler dışında kalan ve gayrisafi tutarları toplamı 6.650.000.000.-TL'yi aşmayan menkul sermaye iratlarından, vergi kesintisine tabi tutulmuş olanlar ile vergi alacağı dahil kurumlardan elde edilen kar payları beyan edilmeyecektir.

Menkul sermaye iratları toplamının 6.650.000.000.-TL'yi aşp, aşmadığının tespitinde indirim oranı ve istisna uygulanabilecek menkul sermaye iratlarının, indirim oranı ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının dikkate alınması, bu iratların beyan edilmesinin gerektiği durumlarda ise indirim oranı ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının dikkate alınması, bu iratların beyan edilmesinin gerektiği durumlarda ise indirim oranı (%87,4) ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının beyan edilmesi gerekmektedir.

Vergi kesintisine tabi olmayan menkul sermaye iratlarının, tutarına bakılmaksızın beyan edilmesi gerekmektedir.

3.İndirim Oranı Uygulanarak Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları:

İndirim oranı, kurumlardan elde edilen kar payları, döviz veya dövize endeksli diğer menkul kıymetlere uygulanmaz. (Döviz endeksli devlet tahvili, hazine bonusu, toplu konut ve kamu ortaklığı idareleri, özelleştirme idaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlere, mevduat faizlerine, kar-zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kar paylarına, repo gelirlerine uygulanmaz.) Bu paragrafta belirttiğimiz Türk Lirası cinsinden olan menkul kıymetlerden elde edilen gelirlere, indirim oranı (%87,4) uygulanması gerekmektedir.

Ticari işletmelere dahil kazanç ve iratlar için indirim oranı uygulanması söz konusu değildir.

4.26.07.2001 Tarihinden İtibaren İhraç Edilen Devlet Tahvili ve Hazine Bonolarından Elde Edilen Gelirlerde istisna Uygulaması:

Gelir Vergisi Kanununun geçici 59'ncu madde hükmü ile 26.07.2001-31.12.2002 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet Tahvilleri ve Hazine Bonolarının faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının 2001 yılında 50 milyar lirası, 2002 ve izleyen yıllarda (31.12.2004 tarihine kadar) bu tutarın yada artırılmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması ile bulunacak tutar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu hükme göre 2002 yılında söz konusu gelirlere uygulanacak istisna tutarları 76.600.000.000.-TL (50.000.000.000.- x 153,2) olmaktadır. İstisna kapsamına giren söz konusu kazançlar için yıllık beyanname verilmeyeceği gibi diğer gelirler dolayısıyla verilecek yıllık beyannameye de bu kazançlar dahil edilmeyecektir.

İstisna, faiz gelirleri açısından indirim oranı, elden çıkarma dolayısıyla elde edilen diğer kazançlar açısından ise mükellefin tercihine bağlı olarak maliyet bedelinin endekslenmesi veya indirim oranı uygulandıktan sonra bulunan tutara uygulanacaktır.

İstisna, faiz gelirleri ile elden çıkarma dolayısıyla elde edilen diğer kazançlar toplamına uygulanacaktır. Bir gerçek kişinin, hem faiz hemde elden çıkarma dolayısıyla elde ettiği kazancın bulunması ve gelir toplamının istisna sınırını aşması halinde, istisnanın hangi kazançta uygulanacağı mükellefçe serbestçe belirlenecektir.

26.07.2001 tarihinden itibaren ihraç edilen Devlet tahvili ve Hazine Bonolarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar açısından Gelir Vergisi Kanununun geçici 56'ncı maddesinde yer alan 3.500.000.000.-TL'lık istisnadan ayrıca yararlanılmayacaktır. Söz konusu tarihten önce ihraç edilmiş Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları ile diğer menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar açısından ise geçici 56'ncı maddede yer alan, 3.500.000.000.-TL'lık istinaden yararlanılabilecektir.

İstisna sadece gerçek kişilerce elde edilen kazançlar yönünden geçerli olup, ticari işletmelere ait olan bu tür gelirlere uygulanmayacaktır.

Resmi Gazete; 28.12.2002 tarih ve 24977 sayı)

Bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

TÜRKERLER
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK
ANONİM ŞİRKETİ